

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbata.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru strelnătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 47
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiu, 1 Maiu.

(br.) Adânc impresionat de entuziasmul poporului german, măguit de simpatiile casei domnitore din Germania și însoțit de articlii sărbătorești ai presei germane, s'a reîntors, — vor fi acum doi ani, — monarhul nostru la caminul familiar, ca în liniște și pace, neconturbat de sgomotul lumii să-și serbeze ziua nașterii.

A fost un moment însemnat aceea contră-visită la curtea berlineză și momentuositatea lui o agravăză trecutul istoric și actualele stări, în care se află cursul politiceii europene.

Arun când vël preste trecutul istoric de triste reminiscențe, împăratul nostru a dat uitărei luptele mari și grele, ce a avut să le pörte cu prusienii, cari în fanatismul lor pentru hegemonia germană s'au ridicat armele așa de des contra noastră, și cari un lung șir de ani au luptat ca cei mai aprigi dușmani pentru a mărgini cât mai tare hotărele monarhiei noastre, a le nimici chiar de pe harta europeană și în contul domniei casei habsburgice s'a estins puterea casa de hohenzollern, — a aruncat vël preste toate aceste, și pëtruns de momentuositatea situațiunei s'a făcut interpretele popörelor pacinice, a călcat pragul vrășmașului de odinioară ca să sprijină și mai mult balanța păcei întru susținerea ecuilibrului european.

Noi numai cu bucurie am putut înregistra atunci pasul îndrăzneț al monarhului nostru, numai cu bucurie am putut privi spre Berlin, unde au fost, — și pöte că mai sunt, — concentrate voințele tainice ale diplomației europene și de unde se da signalul direcțiunei, ce să se urmeze, pentru evitarea unui conflict, care ar fi sgduuit din nou state din temelie și ar fi putut țermuri statele europene în alte colori.

Prea optimisti însă n'am fost nici atunci.

De loialitatea și sinceritatea prusiană se îndoesc mulți și pe mulți dintre cei cari nu s'au îndoit și au cređut orbesce, i a ajuns vremea căirei

Acăsta pöte că a și fost motivul de Escelenția Sa, preabunul nostru metropolit Miron Romanul, cu ocasiunea discusiunei proiectului de lege militar în cassa magnaților a accentuat de o deosebită importanță, că armata noastră trebuie întărită ca să fie în stare nu numai a răsboi cu colosul de nord, dar eventual a tiné pept și cu Germania, când i-ar mai veni pöftă și i s'ar da ocasiune să ne pună baioneta în cöste.

E drept, că după asigurările oficiöse, relațiunile între monarhia noastră și Germania ar fi dintre cele mai amicabile și intimitatea politică s'a potențat prin încheierea convențiunei economice.

Pacea duréază și ecuilibrul european se manține sub umbra întreitei alianțe, ér autoriul acestui act

epocal ar puté să privéscă în liniște și în tîcnă la tabloul și opera mânilor sale.

Și cu töte acestea prevederile Escelenției Sale căstigă mai mult în importanță.

Căci calomniile, cari s'au ivit în timpul din urmă și hula, ce s'a ridicat asupra monarhiei și asupra armatei noastre nu sunt lucruri, preste cari să treci la ordinea dîlei cu o trăsătură de condeiu, și nu sunt astfelu de lucruri mai vörtoș că bunali-tatea cade pe umerii șiretului diplomat și fostului bărbat de stat Bismarck; ér până acum bunali-tății nu s'a dat desmintire.

E drept, că Bismarck ađi nu mai e la putere, dar pânza politiceii sale, urzită prin două spete, se țese și mai departe.

El a încheat voințele la trei monarhi pentru a pune stavilă Rusiei, dar tot el a lucrat și lucréază pentru unirea tuturor germanilor, ér acăsta unire nu se pöte fără stîrbirea pămîntului austriac.

Și care german din țera nemțescă nu nutresce aceste speranțe.

Impăratul Germaniei cu ocasiunea visitei la curtea vienesă și-a exprimat pe față nemulțămirea față cu contele Taaffe, căci acesta urméază politica de conciliare și nu nisuesce la realizarea hegemoniei germane.

Decorațiunea de pe piectul dlui Tisza, nu era altceva decât o aspră dojană dată contelui Taaffe.

Și lucrul acesta odios s'a repat.

Cu ocasiunea călătoriei tinărului monarh german prin Orient o parte a suitei sale a onorat Budapesta; ér Herbert Bismarck pentru Viena n'a avut timp de cinci minute, să și lase cel puțin cartă de vizită.

În fața calomniilor ridicate asupra monarhiei noastre și isvorite din Germania, avem dar din nou motiv legitim a ne îndoi de loialitatea prusiană și de a privi cuvintele Escelenției Sale de o prorocie, ce o va adevéři viitoriul; de a cărei adevérire însă mai bine Dumnezeu să ne pădéscă.

E dar datorința noastră patriotică, ca să ne basăm pe puterile noastre, căci la urmă, cine scie, unde duc tainele înlanțute ale politiceii.

Basă solidă și putere tare nu putem desvolta însă, cât timp duréază starea abnormală din lăuntru statului nostru și cât timp ura de rasă ne dedă prea cercetăreți, căci cërta pöte avé și alte consecințe.

E vremea ca ómenii să nu mai trăéscă în ilusiuni deșerte, ci să studieze adevérată situațiune, prin acăsta pöte frații magiari s'ar mai înțelepți, n'ar mai face greșuri mari în politică, care la urmă să i dea cu totul de smintélă în calculii lor.

Sibiu, 1 Maiu, 1891.

Din töte legile câte s'au adus de parlamentul din Budapesta, nici una nu a impus comunelor noastre bisericesci o sarcină mai nedréptă, ca legea pentru pensionarea învățătorilor.

Töte comunele bisericesci sunt obligate a solvi la cassa statului pentru fie-care post de învățătoriu suma anuală de 12 fl. v. a.

Dispozițiunea acăsta a legii se estinde și asupra acelor posturi de învățători, cari în realitate nu sunt ocupate cu un individ îndreptățit la pensiune, se estinde și asupra acelor posturi învățătorești, cari sunt ocupate cu învățători provisorii, se estinde și asupra acelor, cari sunt ocupate prin învățători tolerați în lipsa de învățători cu calificatiune.

Se scöte din punga bisericilor grozăvenie de bani, se scöte și cu cale și fără cale, căci a deobliga pe comunele bisericesci a plăti pentru ómeni nesucpuți între îndreptății la fondul de pensiune, este o dispoziție din cele mai fatale și mai îngreunătore.

Adună sërmanii de epítropi cu discul cruceriu de cruceriu, 'l pun unul lângă altul, ca să satisfacă unui postulat al legii, nu se îndură să cumpere o lumină cum se cade la o sântă đi de sărbătore, căci trebuie plătit la fondul de pensiune al învățătorului, care în realitate nu e membru al acelu fond, căci nu pöte fi, pentru-că sunt anumite condițiuni pentru de a puté fi cineva membru.

Mai plătesc comunele bisericesci sume însemnate pentru învățătorii, cari sunt teologi, cari stau numai câți-va ani ca învățători și la ocasiune binevenită se despart de acăsta carieră spinösă.

Vede tötă lumea, că legea e asupritöre, scim cu toții perderile însemnate de bani, ce ies fără nici un scop din fondurile bisericilor noastre, dar față de legi împotrivre nu putem face, căci ca ómeni de ordine, ca biserică, în care disciplina este mai presus de töte, nu avem încătrău.

Dacă congresul nostru bisericesc, ar fi reclamat contra acestei dispozițiuni asupritöre a legii, atunci s'ar fi găsit destui patrioți periculoși, cari să ne arunce în față, că suntem malconțenți și că folosim drepturile noastre pentru de a protesta în contra legilor.

Am înghițit durerea în sufletele noastre acum de 15 ani, fără ca să đicem un cuvânt legănat.

A te folosi în ziua de ađi de dreptul de a face reprezentațiuni contra asupririlor și volnicilor, fie ele chiar scrise în lege, este pentru români și biserică noastră în special tot atăta, cât a și aprinde paie în cap.

Reformații sunt în altă poziție.

Lor li se iartă așa o încercare și încercarea ei o au făcut acum în una din ședințele conventului districtuale de dincolo de Tisa.

FOIȚA.

Porumbii.

— Narațiune orală după Körner de Carolina Pichler. —
(Înceere.)

Astfel îl aflară părinții, cari după-ce au sciut, că e informat, intrară spre a îmbrățișa pe cel revădut plin de durere. Lacrămile mamei puseră capăt spasmului cumplit al vaetului. Căci durerea ei acum se domolia, acum se măria și Alfred află acum césul și minuta, în care Lyddy și dădă sufletul. Fû chiar acel moment, când el luptându-se cu valurile, simți aceea îmbrătoșare supranaturală, care-i răpi consciința.

De aci încolo rămase tăcut, închis în sine; töte sfăturile nu l putură îndupleca ca cu începerea semestru'ui să se reîntörcă la universitate. Rugămintile lui cele mari, constanța lui neliniștită și în fine ascunsă dorința a sernanei mame, de a nu trăi cu totul fără copii au înduplecat pe tatăl, și Alfred avea dar să rămână preste érnă acasă. El se strămută în chilia sororei ce murise; cei doi porumbii

ii formau societatea, ér petrecerea cu dênși părea a fi unica ce-l îmbucura. Cu töte acestea ținea la părinții sei, lua parte activă la afacerile tatălui seu, cetia în sările de érnă când tatăl seu juca cărți cu preotul și cu intendantul mamei sale, și făcea tot ce numai îi era posibil pentru iubii lui părinți; dar töte acestea le făcea el ca unul al căru corp funcționéază mecanic în vreme ce sufletul e departe de el. Într'aceea trecu érna.

Natura rênviată, înverdirea tuturor locurilor celor placute, în cari odinioară se bucurase cu Lyddy părea că îl înghimpă din nou în ranile lui atât de prospete și tatăl se gândi serios se scötă pe tinér în o societate mai distrasă, apelând la puterile acestuia a-l smulge din gândurile triste și periculöse.

De aceea plecă cu el și cu mama sa la fratele ei, care locuia în o depărtare de vre-o câte-va mile. La reîntörcere îi apucă o vijelie mare, și cum se apropiau de vale, reflexul cel roșu de pe cerul întunecos, ce se vedea chiar în partea unde se afla castelul lor, cuprinse inimele tuturor de o frică.

Acăsta frică era prea întemeiată. Fulgerul lo-vise în o șură; ea ardea învăpăiat și flăcările amenințau a cuprinde și edificiul. Plini de spaimă săriră cu toții din trăsură. Baronul Erlau și fiul seu se

grăbiră acolo, ajutară a scăpa și conduseră servitorimea înspăimântată la întocmirile pentru stîns.

Cu plăcere vedu tatăl, că fiul seu la zărirea pericolului intențitor desvöltă activitate și înțelepciune. Le succesoră a depărta focul de edificiul principal, deodată izbucni flacăra prin coperișul aripei, unde se afla odaia cea mai frumösă a lui Alfred.

Ardea tocmai deasupra ferestrei acestei camere, și focul trebuie că de un timp óre-care să fi ars înădușit.

„Porumbii mei!” strigă Alfred și cu o săritură fû pe trepte. Tatăl nu a observat acăsta strigare, nu a auzit strigatul.

Când întrebă de el, Alfred dispăruse; un servitoriu îi spuse, ce s'a întâmplat.

Tatăl se înfioră, voi să se ducă după fiul seu împreună cu câți-va ómeni. În acel moment grindușul se prăvăli împreună cu coperișul camerei amenințate cu un părăit puternic, limbi mări de foc se ridicară cătră cerul întunecos, ér pe partea cealaltă sburară în sus cătră stele cei doi porumbii. Alfred fû aflat zăcend mort la pămînt; o grindă ce se prăvălise, îl omorise.

I. Oltean.

Au decis adecă, ca să petiționeze la parlament pentru absolvirea comunelor bisericesci de a mai cotribui și ele la fondul de pensiuine al învățătorilor.

Legea de pensionare este în ajun de a fi modificată și ocasiunea e binevenită de a intreveni toate confesiunile, de a scăpa comunele bisericesci de a mai contribui la un fond, care astăzi de bună seamă a atins cifra de câteva milioane.

Amploiații statului solvesc și ei la fondul de pensiuine un an de zile dór 20% din salariu și apoi au pace, sormanii învățători trebuie să solvescă din puținul salariu ce au și ei pe tot timpul cât stau în funcțiune și ca pupază pe colac, trebuie să mai dea și comunele bisericesci în fie-care an suma amintită.

Cât reu s'a făcut bisericilor sêrace cu această dispoziție aspritoare a legii, numai curatorii bisericilor noastre sêrace ne ar pute spune. Êr în general câte sume de bani au eșit din pungile bisericilor pentru fondul de pensiuine al învățătorilor din întreaga țera, ați nici inchipuire nu avem, dacă nu vedem cifrele.

E timpul suprem ca legea să se modifice, e timpul suprem ca comunele bisericesci să se absolve de această sarcină și dacă reformatii au făcut începutul cu petiționarea la legislativă, noi încă nu vom rămâne îndărătul lor. Destul rău ni s'a făcut, că nu ne a lăsat ca noi să creăm fondul de pensiuine al învățătorilor, acum cel puțin dacă nu am putut ajunge la aceea, ar fi de dorit ca să elibereze comunele bisericesci de a mai contribui și ele, căci ați fondul puțină lipsă mai pôte avé ca să fie alimentat și din contribuiri bisericilor sêrmene.

Și bisericile noastre în marea lor majoritate sunt sêrace și nu pot acoperi cele mai urgente și neapărate lipse ale lor.

Sinodul arhidieceșan.

Sedința II, ținută la 29 Aprile, (11 Maiu) 1891.

Ședința se deschide la 11 ore înainte de améști și, cetindu-se protocolul ședinței I — Se autentică.

La ordinea zilei rapôrtele secțiunilor verificătore.

Deputații, cari și-au prezentat credenționalele, ale căror alegeri nu sunt dificultate nici prin proteste și nici din oficiu se declară la propunerea secțiunilor verificătore de verificați și anume:

În cercul I Sibiu: deputatul clerical Dr. Ilarion Pușcariu și deputații mireni: Parteniu Cosma și Dr. Ioan Moga.

În cercul II Seliște: deputatul clerical Ioan Hannia și deputații mireni: Dr. Liviu de Leményi și Ioan Macellariu.

În cercul III Sebeș: deputatul clerical Ioan Droc și deputații mireni: Zevedeu Mureșian și Dr. Nicolau Olariu.

În cercul IV Alba Iulia: deputatul clerical Nicolau Ivan.

În cercul V Deva: deputatul clerical Ioan Papiu și deputații mireni: Dr. Ioan Mihu și Daniil David.

În cercul VII Ilia: deputatul clerical Avram Pêcurariu și deputatul mirén Sava Borha.

În cercul VIII Geógiu: deputatul clerical Nicolau Cristea.

În cercul IX Zarand: deputații mireni Dr. Silviu Moldovan și Pavel Opișă.

În cercul X Câmpeni: deputatul clerical Romul Furdui.

În cercul XI Turda: deputatul clerical Nicanor Frateșiu și deputatul mirean Pentaleon Lucuța.

În cercul XIV Bistrița: deputatul clerical Galacteon Șagău și deputații mireni: Dr. Absolon Todea și Georgiu Șandor.

În cercul XV Têrnava: deputatul clerical Mateiu Voilean și deputații mireni: Georgiu Dima și Dr. Nicolau Vecerde.

În cercul XVI Sighișôra: deputatul clerical Zaharia Boiu și deputatul mirean Ioan Șandru.

În cercul XVII Treiscaune: deputatul clerical Demetriu Coltofean și deputații mireni Iosif Pușcariu și Valeriu Bologa.

În cercul XVIII Brașov: deputatul clerical Ioan Popescu și deputații mireni Diamandi Manole și Nicolau Străvoiu.

În cercul XIX Bran: deputatul mirean Ioan cav. de Pușcariu.

În cercul XX Făgăraș: deputatul clerical Iuliu Dan și deputații mireni: Ioan Turcu și Aldulea Mețian.

Actele electorale referitoare la alegerea deputaților Dr. Vasile Bologa și Victor Tordoșan din cercul IV Alba Iulia, actele electorale din cercul VI al Hațegului, actul electoral din cercul VII Ilia referitoriu la alegerea deputatului Alecsie Olariu, actele electorale din cercul VIII Geógiu referitoare la alegerea deputaților mireni Iosif Orbonașiu și Pompiliu Pipoșiu; actul electoral din cercul Zarand referitoriu la alegerea deputatului clerical;

actele alegerii de deputați mireni din cercul X Câmpeni, referitoare la alegerea deputaților Dr. Basiliu Preda și Gerasim Candrea;

actul electoral din cercul XI Turda referitoriu la alegerea deputatului mirean Silvestru Moldovan; actele electorale din cercul XII Cluș referitoare la alegerea deputatului clerical și a deputaților mireni; actele electorale din cercul XIII Solnoc, referitoare la alegerea deputatului clerical și a deputaților mireni;

actul alegerii de deputat mirén în cercul XVI al Sighișôrei referitoriu la alegerea deputatului Zaharia Tatar;

actul alegerii din cercul al XIX Bran referitoriu la alegerea deputatului clerical și a deputatului mirean Dr. Ioan Mețian, fiind parte atacate prin proteste, parte din oficiu dificultate, parte lipsind credenționalele să transpun comisiunii verificătore ce se va alege la timpul seu.

Constatăndu-se, că sunt verificați 39 deputați, adecă preste jumătate din numărul total, — presiulul declară sinodul de capabil a aduce concluse valide.

Presidiul prezintă credenționalele deputaților:

a) Ioan Rațiu, din cercul VI Hațeg, Traian Mețian, din cercul XIX Bran, Silvestru Moldovan din cercul XI Turda, Ambrosiu Bârsan, din cercul VI Hațeg, cari sunt prezenți și

b) ale deputaților:

Dr. Ioan Mețian din cercul XIX Bran, Alecsiu Olariu din cercul VII Ilia, Zaharie Tatar din cercul XVI Sighișôra și Petru Nemeș din cercul XII Cluș, cari sunt absenți. — Se transpun dimpreună cu actele electorale referitoare la acești deputați, comisiunii verificătore, ce se va alege la timpul seu.

Presidiul prezintă protestul lui Nicolau Cosma notariu în Rohia contra actului alegerii de deputați mirenesci în cercul XIII al Solnocului. — Se transpune comisiunii verificătore!

Presidiul prezintă cererile de concediu ale deputaților.

a) Diamandi Manole pe întreaga durată sesiunii.

b) Dr. Ioan Moga pe întreaga durată sesiunii.

c) Dr. Silviu Moldovan pe întreaga durată sesiunii.

d) Alecsiu Olariu pe întreaga durată sesiunii.

e) Zaharia Tatar pe întreaga durată sesiunii.

f) Dr. Ioan Mețian pe întreaga durată sesiunii.

Concediul cerut se acordă deputaților Diamandi Manole, Dr. Ioan Moga și Dr. Silviu Moldovan, ér cererea de concediu a deputaților Alecsiu Olariu, Zaharia Tatar și Dr. Ioan Mețian se va pertracta, după ce vor fi verificați.

Punându-se la ordinea zilei alegerea biroului și a comisiunilor, ședința se suspende pe 10 minute pentru combinarea și împărțirea deputaților în acelea.

Redeschidându-se ședința, presiulul propune sinodului lista combinată în conferință și se aleg în birou:

Din cler: presbiterul Nicolau Ivan și protodiakonul Mateiu Voilean; ér dintre mireni: Silvestru Moldovan, Dr. Vasile Bologa, Dr. Nicolau Vecerde și Pavel Opișă, dintre cari presiulul denumesc notariu general pe Mateiu Voilean.

I. În comisiunea verificătore:

Ioan Rațiu, Avram Pêcurariu, Dr. Nicolau Olariu, Ioan Turcu, Dr. Ioan Mihu și Ioan Șandru.

II. În comisiunea orgănizătore:

Dr. Ilarion Pușcariu, Ioan Hannia, Nicolau Cristea, Parteniu Cosma, Ioan cav. de Pușcariu, Dr. Ioan Mihu, Nicolau Străvoiu, Gerasim Candrea, Borha Sava.

III. În comisiunea bisericescă:

Ioan Papiu, Galacteon Șagău, Demetriu Coltofean, Pantaleon Lucuța, Daniil David, Iosif Pușcariu, Georgiu Dănilă, Aldulea Mețian și Ambrosiu Bârsan.

IV. În comisiunea scolară:

Zacharia Boiu, Ioan Popescu, Traian Mețian, Dr. Liviu de Leményi, Zevedeu Mureșian, Ioan Macellariu, Ioan Turcu, Iosif Orbonașiu, Georgiu Dima.

V. În comisiunea financiară:

Nicanor Frateșiu, Ioan Droc, Iuliu Dan, Valeriu Bologa, Dr. Ioan Mihu, Dr. Vasiliu Preda, Parteniu Cosma, Dr. Absolon Todea, Dr. Nicolau Olariu.

VI. În comisiunea petiționară:

Vasiliu Dămian, Romul Fordui, Victor Tordoșan, Victor Cupsa, Georgiu Șandor și Sava Borha. Presidiul prezintă:

a) raportul general al consistoriului arhidieceșan din ședința plen. din 8 Aprile a. c. Nr. 2581;

b) raportul consistoriului arhidieceșan din ședința plenară dela 7 Maiu a. t. Nr. 2102, prin care se promovă cererea comunei bisericesci Augustin p. Treiscaune, pentru a fi adneșată la protopresbiteratul Cohalmului;

c) raportul consistorial din ședința plenară dela 1 Octobrie 1890 Nr. 5918 plen. privitoriu la neregulata funcționare a corporațiunilor bisericesci din ppresbiteratul Câmpeni;

d) raportul consistorial din ședința plen. dela 13 Septembrie 1890 Nr. 5476 privitoriu la cuncenatul profesorului G. Dima;

e) raportul consistorial din ședința plen. din 1 Octobrie 1890 Nr. 5821 prin care promovă alocuțiunea Escelenței Sale I. P. S. Domn arhiepiscop și metropolit Miron Romanul din incidentul presentării Majestății Sale monarhului la Oradea Mare;

f) raportul consistorial din ședința plenară dela 7 Maiu 1890 Nr. 2992, prin care promovă actele privitoare la absolvirea dela oficiu a ppresbiterului Têrnavei superioare Ioan Almășiu și la sistemizarea unui ajutoriu permanent pentru acesta;

g) raportul consistoriului arhidieceșan din ședința plenară dela 14 Ianuaru a. c. Nr. 42 în casa urcării salariului secretariului consistorial;

raportul consistoriului arhidieceșan din ședința plenară dela 29 Ianuaru a. c. 7211 din 1887, prin care se promovă statutul privitoriu la regularea referințelor între fund. administrativă a comisiunii Șaguna și între consistoriu;

i) raportul consistoriului arhidieceșan din ședința plenară dela 31 Decembrie 1890 Nr. 7848 plen., în cauza strămăturii locului central și de scrutiniu al cercului electoral XII dela Cluș la Huedin;

l) raportul consistoriului arhidieceșan din ședința plen. dela 1 Aprile a. c. Nr. 284, prin care se promovă normativul pentru agendele fiscalului consistorial. — Se predau comisiunii orgănizătore.

Presidiul prezintă:

raportul general al consistoriului arhidieceșan ca senat bisericesc din 9 Aprile a. c. Nr. 2592. — Se predă comisiunii bisericesci.

Presidiul prezintă:

a) raportul general al consistoriului arhidieceșan ca senat scolaru din 28 Martiu a. c. Nr. 2366;

b) raportul consistoriului din 1 Novembre 1890 Nr. 5657 în afacerea instituirii de învățatoriu în Nevoiașiu, ppresbiteratul Geoagiului I.

c) raportul consistorial din 1 Novembre 1890 Nr. 5044, în afacerea de învățatoriu în Visca ppresbiteratul Ilia;

d) raportul consistorial din 1 Novembre 1890 Nr. 4645 în afacerea instituirii de învățatoriu în Sibir ppresbiteratul Ilia;

e) raportul consistorial din 17 Aprile a. c. Nr. 2678, prin care se subterne spre admitere ca manual în școlele noastre gramatica limbei germâne de Dr. George Coman;

f) raportul consistorial din 17 Aprile a. c. Nr. 2680, prin care se promovă spre admitere ca manual în școlele noastre „Elemente din învățământul natural” de C. Cosoviciu;

h) raportul consistoriului din 8 Aprile a. c. Nr. 2679, prin care se promovă spre admitere ca manual în școlele noastre Chemia elementară de Arseniu Vlaicu;

l) raportul consistorial din 29 Novembre 1890 Nr. 4568, în cauza lucrului de mână în seminaru;

m) raportul consistorial din 28 Martiu a. c. Nr. 1458, în cauza manualelor pentru seminaru și școlele medii;

n) raportul consistorial din 17 Aprile a. c. Nr. 2677, prin care se promovă pentru admitere în școlele noastre cartea „Toldy” narațiune poetică de Ioan Árány, prelucrată de Dr. Ioan Crișian și N. Putnoky;

o) raportul consistorial din 17 Ianuaru a. c. Nr. 202 în cauza cursului extraordinariu din lucru de mână în seminaru. — Se predau comisiunii scolare.

Presidiul prezintă:

a) raportul general al consistoriului arhidieceșan ca senat episcopesc din 13 Aprile a. c. Nr. 2672 (Epitr).

b) raportul consistorial din 27 Octobrie 1890 Nr. 6915 în cauza alimentării elevilor seminariali;

c) raportul consistorial din 20 Martiu a. c. Nr. 1543 b. în cauza anticipațiunei pentru „cântările bisericesci” de Dumitru Cunțan.

d) raportul consistorial din 13 Aprile a. c. Nr. 2553 în cauza regulării tacei școlare;

e) raportul consistorial din 30 Martiu a. c. Nr. 2696 ex 1890 în cauza pretensiunei fundațiunei Francisc Iosefine la Sigismund Kenderessy;

f) raportul consistorial din 2 Iuniu 1890 Nr. 3424, prin care se promovă actele privitoare la vinderea scrisurilor fonicare galițiene;

g) raportul consistorial din 13 Aprile a. c. Nr. 2673 prin care se subterne proiectul de buget al consistoriului pe anul 1892;

h) raportul consistorial din 13 Aprile a. c. Nr. 3445, prin care se promovă rațiociniile tipografiei arhidieceșane pe anii 1883—1884, 1885—1886, 1887, 1888, 1889;

i) raportul consistorial din 13 Aprilie 1891 Nr. 2590, prin care promovăză rațiociniile fondurilor ar chidiecesane. — Se predau comisiunei financiare.

Presidiul prezintă:

a) cererea văduvei preotese Ana Nascu din Chin telnic pentru un ajutoriu;

b) cererea parohului din Zizin Toma Giurgiu pentru un ajutoriu de 200 fl.;

c) cererea comitetului parohial din Presaca, ppresbiteratul Abrudului, pentru un ajutoriu de 100 fl. pe sēma scōlei,

d) cererea Mariei Ioan Popa din Sēliște, pentru un ajutoriu din fundațiunea „Andronic”. — Se predau comisiunei petiționare.

Anunțându-se ședința procsimă pe mîne la 11 ore și punēndu-se la ordinea zilei raportul comisiunei verificatōre se încheie la 1 oră d. m.

Motivarea proiectului de statute pentru fondul de pensii.

Necorēspunđend scopului nostru bazele, pe cari se pusesse cestiunea înființării acestui fond la început, ca adevēa fondul sē se înființeze numai din contribuiriile participanților, ēr calculii privitori la pensii respective ajutoriu sē se facē după sistemul societăților private de asigurare, ceea ce nu se potrivește cu referințele funcționarilor bisericesci, și mai cu sēmă cu ale preoților — contingentul cel mai mare al participanților la acest fond, — carii numai în cas de absolută deficiență sunt avisați la pensii, le-am abandonat cu totul, și ne-am năisuit a cerca resurse nouē pentru alimentarea fondului și în prima linie a angagia fondul „Rudolfin” înființat în cea mai mare parte a sa din contribuiriile preoților, — ēr întru calcularea sarcinilor fondului am combinat verosimilitățile potrivite chiemărei preoțesci și anume:

I.

Venitele fondului.

1. Fondul „Rudolfin” ar avē sē contribue cu $\frac{1}{4}$ parte din venitele sale anuale, cari la început se pot lua cu 2000 fl. la an.

2. Taxele fundamentale s'au statorit pentru toți participanții cu 20 % dela pensii, la care aspiră.

În chipul acesta, luādu-se în combinațiune, începēnd dela vicariul arhiepiscopesc până la capelanii și diaconii din parohii toți funcționarii bisericești, sub titlul „taxe fundamentale” ar intra dela toți acestia în număr de 950 inși, după categoria salariului respective a pensiei lor la început o sumă de circa 50,000 fl.

3. Avēnd fondul a se pune în lucrare cu începere dela 1 Ianuarie 1892; ēr pentru cāstigarea dreptului de pensii cerēndu-se un serviciu continuu de 10 ani, nu am putut pierde din vedere nici pe acei funcționarii ai bisericești, cari deja au prestat servii de mai mult decāt 10 ani, deci atāt în interesul lor, cāt și în interesul bisericești, ca în viitoriu sē nu mai avem preoți neputincioși, veduve și copii de preoți avisați la mila altora în proiectul nostru am îndatorat pe toți funcționarii cu mai mulți ani de serviciu de cāt 10, ca prin rēspunderea taxei anuale și pentru trecut sē și rēscumpere cel puțin atātia ani de serviciu cāti se recer pentru cāstigarea dreptului de pensii, ēr rēscumpărarea celorlalți ani de serviciu o am lāsāt în voia lor.

Din întreg personalul funcționarilor bisericesci am luat în combinațiune numai 300 persoane cu servii până la 10 ani, cari după categoria lor ar rēspunde la acest fond o sumă de circa 20,000 fl.

ēr de aceia cari își vor rēscumpēra cātē 15, 20, 25, 30 ani de serviciu am luat în combinațiune numai 150 de inși, dela cari ar intra la fond circa 15,000 fl.

Sub titlu 2 și 3 deci deja în anul prim ar intra la fond circa 85,000 fl., care capital fructificat cu 4 %, asigură un venit anual de 3,400 fl.

4. Taxele anuale curințe dela 950 funcționarii cu 3 % respective 2 % aduc la an circa 5,100 fl.

5. Taxele dela comunele bisericesci:

a) 40 parohii à 10 fl. 400 fl.

b) 200 „ à 5 fl. 1000 fl.

c) 600 „ à 3 fl. 1800 fl.

3,200 fl.

6. Taxele examenului de calificățiune cu 400 fl.

7. Venitele discului 1,500 fl.

8. Pedepse disciplinari 300 fl.

9. Dela preoții fără calificățiune normală 300 fl.

10. Tipografia arhiepiscopescă 400 fl.

11. Parohii vacante până la întregire 300 fl.

12. Donațiuni și legate 100 fl.

13. Clericii, cari iau în căsătorie fete din părinți de altă confesiune 100 fl.

Reasumānd tōte aceste posiții dimpreună cu cota dela fondul „Rudolfin”, rezultă un venit anual de 18,000 fl., carele în continuu cresce cu venitul taxelor fundamentale ale funcționarilor noi, și al sumelor capitalizate din venitele anuali neerogate.

II.

Erogațiunile fondului.

1. Avēnd în vedere, cā în anii din urmă după un calcul mediu au rēposat de regulă cātē 25 preoți la an, luānd de basă pensiunea după categoriile, în care vin a se numēra, chiar și cānd după toți ar rēmānē veduve și copii îndreptății la ajutoriu ca pensiunea văduvei cu ajutoriul copiilor sē fie egală cu intrēgă pensiunea ce ar fi competat funcționarilor rēposati — s'ar împovăra bugetul la an cu 3,400 fl.

2. Pensionari de regulă se fac 1 % din suma tuturor funcționarilor, prin urmare la noi ar putē veni la an cel mult 10 pensionari. Luānd și aici tōte categoriile în combinație, s'ar împovăra bugetul cu alte 3,400 fl.

Așa cā în anul prim bugetul ar veni împovărat cu o posiție de circa 6,800, — care ar corespond numai la $\frac{1}{4}$ parte a venitelor anuali.

Capitalisāndu-se an de an prisosul venitului și intrānd an de an dela 25 nou hirotoniți taxele fundamentale, venitul cresce în proporțiunea erogatiunilor, pentru cā erogatele din anii primi încētă după cinci ani, — cel mult până la 10 ani.

În cazul cel mai nefavorabil s'ar putea întēmpla ca consistoriul, care are sē decretezē pensionările sē amāne pe un an pe cātē cineva ca se nu conturbe ecuilibrul bugetar, dar fiind cā taxele anuale tōte pot fi luate în combinare la plătiri, — consistoriul în nici un cas nu pōte veni în neplăcuta posiție de a nu putē împlini condițiunile din statut afară de casuri de epidemii neprevēdute.

Cu acest soi de evenimente nu am calculat și nu puteam sē calculăm, cāci aceste casuri sunt anormali, sunt rari și chiar și cele mai solide societăți de asigurări vin în atari casuri în perplesități escusabile.

III.

Preotesele văduve adi ale căror bărbați nu au putut participa la acest fond sunt la număr 225 și au la 250 orfani.

Despre ajutorarea acestora n'am făcut provisiune în proiectul de statute; noi credem însă cā va fi posibil ca și acestora se li sē dea un ajutor modest.

Dacă venerabilul sinod arhiepiscopesc ar dispune ceva în favōrea lor, va fi de ajuns ca prin un conclud special sē indrume pe venerabilul consistoriu ca din prisosul fondului de pensii sē le asemneze cātē un ajutoriu, carele se nu pōtă trece peste cifra de 20 fl pentru văduvele dela orașe și peste 10 fl pentru cele dela sate.

Din cele arătate se pōte vedē, cā calculii făcuți la pensii nu sunt esagerați, ci tocmai din contră s'au luat în vedere în loc de 1100 persoane din cler numai 950, asemenea la comunele bisericesci cari în arhiepiscopescă cu filii cu tot fac aprōpe 1200 s'au luat în combinațiune numai 840 și s'au emis din calculii nostri 360 parohii serace, cari nu ar putē contribui cu micuța taxă anuală de 3 fl. ēr la însărcinarea fondului am luat în combinațiune tot maccsimul de verosimilitate, al casurilor de pensii.

Din aceste motive ve recomandăm spre aprobare proiectul de statute lucrat pe baze reale.

Cestiuni bisericesci.

Budapesta, 24 Martiu, 1891.

(Educațiunea preoților în Franția. — Seminariile mici. — Seminariile mari. — Universitățile. — S-tul Augustin, ca fundatoriul seminariilor.)

Între biserica răsăritului și biserica apusului diferența este mai mult rituală, administrativă; dogmele cu puțină excepțiune sunt aceleași. La început aceste două biserici au fost una. Împărțirea imperiului roman în reseritēn și apusan a contribuit ca și biserica lui Christos sē se împartă în două.

Apusul a primit de limbă liturgică limba latină, ēr răsăritul are atâte limbi liturgice, cātē națiuni aparțin bisericești reseritene. Orientalii dic, cā biserica lor este cea drept credincioasă; occidentalii afirmă, cā biserica catolică este unica mântuitoare. Cumcā sunt biserici surori nu negă nici una, nici alta, fiind întemeiate de Christos și apostolii sei. Occidentalii dic, cā locoșitoriul lui Iisus, urmașul lui Petru, residēză în Roma; ēr orientalii susțin; cā episcopii sunt urmașii apostolilor, și capul bisericești este însuși Christos.

De sine se înțelege, cā acestea două biserici se interesēază una de alta. Așa cu acēsta ocaziune vom arăta, ce educațiune primesc tinerul frances, menit pentru statul preoțesc. „Icard la direction des grands sēminaires. Paris 1886”, este opul din carele vom estrage datele următōre:

În Franția se află trei institute pentru educarea și instrucțiunea tinerimei, ce se pregătesc pentru statul preoțesc.

1. Seminariul cel mic, se află în fie-care diecesă, cu opt clase. Copilul absolvānd clasele elementari, în etatea lui de 10—11 ani este primit în seminariul mic, la francesi clasa primă se numesce a 8 a, și clasa ultimă este prima clasă.

De regulă elevii absolvēză cursul gimnasial în aceste seminare mici, unde însă în seminarium nu primesc decāt cuartir și provedere, acolo elevii cercețēză gimnasiul catolic din orașul respectiv. Elevii în fie-care lună se spovedesc și cuminecā. Terminānd anul al optulea, studenții trec prin examenul de bacalaureat, prin care pot fi admiși la universitate. Elevii din seminariile mici i și pot alege cariera după plac. Cei meniți pentru teologie, intră.

2. În seminariul cel mare. În fie-care diecesă se află cātē un seminarium teologic, profesorii sunt preoți ori călugări.

Cursul teologic se imparte în cinci ani. Anul scolastic durēză 9 luni, 3 luni sunt feriile, cānd teologii se află acasă la părinți. Teologii cu toții pōrtă reverendă preoțescă. Fie-care teolog are în seminarium odae seperată, care o mătūră, curătesce și încălđesc el însuși, și unde dōrme și studiază fie-care teolog. În seminariile teologice dimineța la 5 ore e sculatul, apoi rugăciunea de dimineța, la 6 ore ascultă liturgia în capelă, la 7 ore dejunēză cu toții la olaltă, apoi urmēză studiul până la 9 ore.

Prelegerile țin dela 9 până la 11 ore. Înainte de 12 ore este rugăciunea de prānđ, la 12 ore se servece prānđul comun, după care urmēză repaus și conversarea până la 2 ore. Atunci se retrage la studiu fie-care teolog în camera sa. Dela 3 până la 4 ore se țin prelecțiuni. Apoi urmēză pauză de 1 oră, fie care teolog intră în camera sa la studiu. Înainte de 7 ore este rugăciunea de cină, la 7 ore se servece cina comună. Apoi urmēză repaus, conversare. Înainte de 9 ore se țin rugăciunea de sara, la 9 ore merg cu toții în pat. Dumineca și în sērbători merg teologii cu toții la biserica cetedrală sē asculte liturgia, predica și după miēdădi vevernia. Odată ori de două ori în sēptēmānă merg teologii afară la preumblare, toți la olaltă, ori împărțiți în grupe cātē de 3—4.

În fie care Duminecă și sērbătōre după miēdădi dela 6 până la 7 ore cātē un teolog ține predică înaintea colegilor sei. Teologii se spovedesc odată în sēptēmānă și se cuminecā de regulă Dumineca.

În seminariile cele mari teologii primesc instrucțiune, ca sē pōtă fi preoți practici. În anul prim și al doilea învātă cunoscințele filosofice, apoi sânta scriptură. Studiile biblice sunt, pe cari se pune mai mult pond, de ore-ce rugăciunile din liturgie sunt luate cele mai multe din sânta scriptură. Istoria bisericească și dreptul canonic, dogmatica, morala și pastorală sunt studiile, cari urmēză după sânta scriptură. Prelecțiuni se țin în limba latină; în fie care an se țin două esamene; cel verbal în limba latină, cel scripturistic în limba francesă. Anul scolastic durēză 9 luni, feriile 3 luni.

3. Universitățile (Instituts catholiques.) În seminarium se cresc preoți pentru trebuințele practice. La universitate se cresc profesori, doctori și literați. La universitate sunt inscriși de regulă preoți sfințiți și teologi absoluiți. Aici se propun pe lângă dogmatică, morala, pastorală, istoria bisericească, dreptul canonic, limba hebraică, sanscrită, caldeă, sciința religioasă comparativă, etc.

„Kirchen-Lexicon-ul” germān scrie despre clerul frances:

„Der französische Clerus zeichnet sich durch Frömmigkeit und gelehrte Bildung vorthellhaft aus”. Și acēsta laudă vine dela nemți, cari sunt atāt de scrupuloși întru recunōscerea adevērului, mai vērtos cānd e vorba de francesi.

Cum s'a educat clerul la începutul creștinătăți? Iisus și au ales apostolii sei, și i a învetat trei ani. Sântul Pavel după ce s'a întors la creștinătate trei ani a trăit retras în pustia Arabiei, meditānd asupra învățăturilor lui Iisus. Apostolii Petru și Pavel iau lângă sine pe Marc, Tit, Timoteu. Sântul Policarp urmēză esemplul sântului Ioan apostolul, în casa sa învātă pe tineri și i pregătesc la statul preoțesc. Sub persecuțiunii preoții s'au educat în catacombe și la mormintele martirilor; încetānd persecuțiunile scōla din Alecsandria fu cea dintāi, unde au învățat Marc, Climent, Dionisiu; în secul al 7-lea mohamedanismul a surpat acēsta scōlă. Aseminea scoli s'au înființat în Cesarea, Ierusalim, Antiochia, Vasi-

liu cel mare, Grigorie și Ioan gură de aur trăiesca la început retrași în eremitagiul din Pont Palestin și Egipt.

„Alexander Alexandriae episcopus pueros in ecclesia educari iubet studiisque doctrinae erudiri; episcopus omnium clericorum in dioecesi sua tum ingenii facultatem, tum mores perspectos habebat et exploratores” scrie Origines.

Se crede însă, că sântul Augustin este întemeietorul seminariilor teologice. În casa lui au ședut teologii, preoții, diaconii, pe cari i-a învățat și cu cari a mâncat împreună. Prânzul fu modest din legume, pome și pâne: carne era arareori; vinul nu lipsia nici odată, însă era hotărât, cine câte pahare să bea. N'a iertat ca la masă cineva se grădescă reu despre cei absenți: „Quisquis amat dictis absentum rodere vitam, hanc mensam indignam noverit esse sibi”.

Vandalii devastând Africa, seminaristii stului Augustin au fugit în Italia, de unde ei apoi au fondat seminarie teologice prin Sicilia, Roma, Milano, prin Gallia, Spania și Britania. Mr.

Varietăți.

* (Himen.) Dl notariu cercual Stefan Neagoe s'a încredințat cu amabila d'șoră Lucreția Alesandru Philipovici din Maidan.

* (Foc) Ni se scrie din Balan: În 26 l. c. pe la amăzi izbucnind un foc într'o casă situată cam la mijlocul comunei și alimentat de un vânt sud-ostic a prefăcut în cenușă 40 de case și alte multe supradificate, al căror număr se urcă la 100. Paguba e enormă. Bieții oameni nu s'au putut scăpa nimic, fiind că ocupați cu lucrul câmpului, au ajuns prea târziu. Privelistea e de tot întristătoare, mai vârtos, că în anul trecut la Dumineca Floriilor éráși a fost un foc teribil, care a prefăcut în cenușă partea cealaltă a comunei. Omenii au grabnică lipsă de ajutor!

— În zilele trecute, precum suntem informați, s'a aprins și a ars din nou în Arpașiu. Focul se țice, că s'a escat din negrigia unor copii.

* (Scire îmbucurătoare.) După cum suntem informați în penitenciarul judecătoriei cercuale din Cincul-mare de o vreme încôce n'a mai stat la răcôre nici o persoană. Poporațiunea din acest cerc se compune din români și sași.

* (Invitare.) „Reuniunea sodaliilor români” din Sibiu invită la „Convenirea împreună cu cântări și declamațiune, care va avé loc Sâmbătă în 4/16 Maiu a. c. în „Grădina Herman”.

Inceputul la 8 ore s'era. După cântări și declamațiune urmază jocurile naționale „Călușerui” și „Bătuta,” și în urmă joc.

Musica o prevede musica militară.

Programa

cântărilor și declamațiunilor:

1. „Rămas bun codrului” (cor micst) de Medelssohn.
2. „Serenadă”, (cor de bărbați) de Marschner.
3. „Nor de vijelie”, poezie de Th. Șerbănesscu, pentru voce de bas (solo) cu acompaniare de piano de W. Humpel.
4. „La o rosă”, cor de dame de J. Wiest.
5. „Copila Română”, poezie de Iosif Vulcan, declamață de d'șora Elisaveta Bădilă.
6. „La isvor”, poezie de T. Simtion, (cor micst) de Th. Gaugler.
7. „Wen sich zwei Herzen scheiden”, Duet von L. Schlottmann.
8. „Marșul cântăreților” (cor de bărbați) de Porumbescu.

Intrarea de familie à 3 persoane 1 fl., de persoană 50 cr., gardedamele sunt scutite de tacsă intrării.

Biletele de intrare se capătă dela 2/14 Maiu a. c. în „Institutul tipografic”, strada Măcelarilor nr. 21; în „biblioteca arhidieceșană”, strada Măcelarilor nr. 37 și s'era la cassă.

Programe se capătă și s'era la cassă.

Suprasolviile benevele se vor cuita pe cale diaristică.

Sibiu, în 28 Aprilie (10 Maiu) 1891.

* Invitare la petrecerea cu joc ce va aranja „Reuniunea femeilor române” din Rășinariu la 5/17 Maiu 1891 în Dumbrava mică. În cas de timp nefavorabil numai în edificiul școlii. Venitul este destinat pentru fondul acestei reuniuni. Inceputul la 10 ore a. m.

Intrarea de familie 1 fl. de persoană 50 cr.

Oferte marinimose se primesc cu mulțămă și se vor cuita pe cale diaristică.

* (Invitare.) Corpul învățtoresc dela școlă gr. or. din Tilișca are onôre a invita la petrecerea

de vară ce o va aranja cu elevii acestei școlé Duminecă în 5/17 Maiu în „Aritzi Gruiului” (Bercul verde), pe toți binevoitorii și susținătorii cauzelor școlare. La cas de timp nefavorabil petrecerea se va amâna pe 12/24 Maiu.

Oferte marinimose benevele se primesc cu mulțămă și se vor cuita pe cale diaristică.

Venitul curat este destinat bibliotecii școlare.

Invitări speciale nu se fac.

* Adunarea generală a fondului preoțesc aradan s'a ținut sub presidial reasânției Sale, părintelui episcop al Aradului Ioan Meșianu, fiind de față părinții protopresbiteri din diecesă aprôpe în număr complet și delegații preoțimeii. Din raportul, prezentat de cătră venerabilul consistoriu se constată, ca starea fondului preoțesc aradan a fost la finea anului 1890, adecă după 13 ani de existență, în suma de 168,448 fl. v. a. adecă una sută ședeci și opt de mii, și patrușeci și opt de florini v. a.

Adunarea preoțimeii a luat cu bucurie la cunoștință raportul despre starea fondului preoțesc, și și-a exprimat profunda sa mulțămă față de întemeietorii și augmentatorii acestui fond, față de Presânția Sa, părintele episcop al Aradului Ioan Meșianu, urându-i ca Dumnezeu se-l țină ani mulți fericiți scrie „Biserica și Școlă”.

* (Maial.) Elevii școlii capitale gr. or. din Poiana comit. Sibiiului, sub conducerea corpului învățtoresc, își vor s'era maialul obicinuit, Duminecă la 5/17 Maiu, fiind timpul favorabil în Dumbrava „Staule”, la dincontră în salele școlii.

Toți amicii și binevoitorii numitei școlé se consideră prin acésta de invitați.

Contribuiriile benevele sunt destinate pentru biblioteca școlii și vor fi cuitate pe cale diaristică.

* (Crima de la Săcele.) — Din Săcele s'a scris „Gaz. Transil.” următoarele: Venind din România un om din Teleajen cu porecla Mircioiu și apropiindu-se de Săcele cam la 4 kilometri de partea pe locul numit Valea Zimbrului, vădă înaintea lui mergând 2 oameni. Fiind s'era se silă să i ajungă, pentru ca să nu-i fie urât, fiind mai mulți. Silind i a ajuns și le dedă bună s'era romănesce, ei i-au mulțămă unguresce. După o vreme ôre-care cei doi oameni rămaseră îndărăt, ér în curând el i ajunse éráși. Românul dișe, ca să odichnască puținel la cărciuma dela Vama șanțului. Dar cei doi feciori, cari erau ciangăi, au diș, ca să mérgă mai înainte fiind-că nu sunt așa osteniți. Trecură apoi de acésta cărciumă cam de un kilometru aprôpe de Săcele, și ciangăii dișeră să ședă să se odichnască. Românul se învoi bucuros, fiind că era fôrte obosit și s'a pus jos, dar abia se aședă, când se pomeni cu o muche de topor în cap din dos. Când a simțit că dă, a strigat: „Stați, ve dau tot nu me omoriți.” Atunci celalalt din față i-a dat a dóna lovitură Românul cădu jos amețit.

Fiind gârla Tărlungului aprôpe atât ca cât ai svêrli de dóné ori cu pétra de locul întemplărei, îl lua unul de un picior ca pe un mort și voără se'l arunce într'o prăpăstie colțuroasă. Unul dintre ei, cel mai roșu, a diș: heidem se' scótem ochii. Celalalt cu nasul mai plecat și mai ôcheș dișe, că se nu'i mai scótă ochii, că și așa este mort și apoi l'au asvârlit în prăpăstie, dar nu a cădut în apa Tărlungului ci numai pe prunșii. Preste vre o 3 ceasuri după ce l'au aruncat pe el acolo și-a venit omul în fire. Se ridică merse prin gârla și urcându-se prin prăpăstie tot pe brânci a eșit în drum și a venit acasă cum a putut unde și ađi zace în pat și nu se scie dacă va scăpa. Cei doi ciangăi iau furat 1 pol (napoleon) și jumătate și 2 fl. Gheba băta și traista românului s'au găsit tot la locul întemplării. Bietul om are 11 lovituri la cap, zace în Satulung (Săcele) Făptuitorii s'au găsit și au fost prinși. Unul dintre ei sau spânzurat în închisóre.

PARTEA SCIENTIFICĂ ȘI LITERARĂ.

Macsimile lui Gracian,

despre glorie și reputațiune.

După Amelot dela Haussaie și C. H. Heydenreich.

Traducere de G. Joandrea.

(Urmare.)

Omul fără afectațiuni.

Cu cât e omul mai perfect, cu atât are lipsă de mai puțină înfrumșetare. Decôrea întunecă acțiunile cele mai nobile. Afectiunea e nesuportabilă nunumai altor oameni, ci și pentru acela, care se servește de ea. Calitățile cele mai eminente ale unui om pierd din valoarea lor, îndată-ce afectiunea lor, dă un lustru, acésta se ascrie nu atât în contul caracterului personal, cât mai mult unei prefaceri artificiale, căci ce e natural e plăcut, ce e afectate, — respingător.

Să facem ce vom voi, numai să ascundem tótă ostenéla aplicată, așa ca acțiunea noastră se apară drept o operă liberă a naturii. Într'aceea să ne ferim ca să nu cădem în celalalt estrem, și să afectăm prin aceea, că nu afectăm. Un om dibaciu nu concede nimenui să observe, că el se crede stăpân pe meritele sale; cu cât acesta pare a se interesa mai puțin spre ași descoperi meritele lui, cu atât mai tare silesce pe alții de se interesează de meritele aceștea. Acela e om mare, care e perfect într'u tôte și nu e cuprins de ambițiositatea de a străluci; el ajunge scopul admiratiunii generale pe o cale, pe cari puținii o cunosc.

Mod de viață, merit și străduință.

Adevăratul merit e calea cea ôblă spre glorie. De ai merite adevărate și o străduință deosebită condusă de precepere în cursul vieții tale: gloria nu-ți pôte lipsi! Drep-tatea singură nu e suficientă, cu atât mai puțin numai pur-tarea ta cea bună. E necesar, ca în tine să se întrunescă atât meritul, cât și modul de viață; numai atunci lucrând, după un bine calculat, vei ajunge la scop!

Concede să te cunoscă alții, dar nici decum să te p'etrundă!

Nu lăsa pe nici un om să-ți p'etrundă cel mai înalt grad al culturii și să-ți cunoscă puterea ta de acțiune, de voiesci ași manșină reputațiunea!

Nimenea să nu-ți cunoscă marginile cunoștințelor tale, preste cari n'ar mai afla nimic. Fii rezervat, ca să nu te cunoscă nimenea pe deplin! Reserva împreună cu o anumită dosă de obscurism aparent, fac pe un om, al carui grad de cultură nu-l cunoscem, mult mai respectabil, decât cea mai complectă cunoștință a mărimii și a spiritului seu de întreprindere.

Notă. Macsima acésta din punct de vedere al moralei e d'emnă de condamnat. Privită însă din punctul de vedere al prudenței, ea devine lege pentru cei mai conșciențioși principii, oameni de stat și oficeri cu respect la masa poporului de rând. Persône, cărora le sunt încredințate astfelii de posturi, unde se recere încontinuu o încredere generală a masei, se servesc tocmai de acésta macsimă, pentru a puté esecuta planuri nôue și împreunate cu mari dificultăți. Prin ce-și câștigă un general în cele ma multe casuri încrederea soldaților sei, ce se recere la o învingere decisivă? De sigur numai prin aceea, că i-se atribue o mulțime de talente și se eschide ori-ce casposibil, în care l'ar putea părăsi mintea, prezența de spirit și curagiu!

Amelot de Houssaie reproduce spre esplicarea macsimii din cestinne următorul pasagiu din primul capitol al „Eroului” seu („El Heroe” cel dintăiu op alui Gracian apărut în 1637): „Omul p'ăvă atunci e respectat p'ăvă-când nu i-se cunoscă încă fundamentul puterilor lui; căci adêncimea necunoscută pare a fi fără de sfârșit și însuflă omului o venerațiune combinată cu o frică ôre-care. Omul de spirit împedecă curiositatea aceloră, cari voesc să-l cunoscă pe deplin. Dacă și ești neexploatabil în puteri și talente, totu și arată-te cel puțin, că ești în posesiunea lor!”

Pittacus exprimă un adevăr, când dișe „Jumătatea prețuesce mai mult decât întregul, adecă o jumătate manifestată lumii, și una ținută în rezervă, valoréză mai mult decât un întreg reprezentat în totala lui lumină. Tu așadar carele țințești spre mărire și renume, întipăresce-ți în minte învățătura acésta! Fie-care să te cunoscă, dar nimenea fundamental! Prin acésta puținul teu apare înaintea lumii ca mult, multul tău ca mai mult, érá acesta paré a nu mai avé sfârșit!”

Reclamă-ți superioritatea, aratăte că ești într'u tôte măestru!

Măestrii cei mari se îndeletnicesc cu asemenea apucătură; autoritatea lor înaintea învățaceilor lor nu trebuie să atingă nici odată punctul de culminațiune. Reclamăți superioritatea și dă-ți silința ca și celalalți oameni să se supună ei! de voiesci a arăta cui-va măestria ta, arată-i-o éráși cu măiestrie. Isvorul nostru de a învăța pe alții și ai face aternatori de noi, nu trebuie să sece nici odată, la dincontră ni se alteredă renumele și reputațiunea. Dacă ai intenția ai atrage pe oameni spre convingerile tale, fii totdeauna precaut și fă-i se cunoscă treptat cât mai multe din cunoștințele tale, prin ceea ce vei escita tot mai mult admirațiunea lor. Fii avar cu tine însuși și nu fi prădătoriu înaintea publicului, și învingerea va fi partea ta!

Având patimi și erori, ascunde-le!

Toți oamenii sunt culpabili, cu aceea deosebire, că cei învățați și sciu ascundé erorile, cei simpli însă și le destăinuesc lumii. Erorile oamenilor mari escită o mai mare atențiune, deôrece sunt asemenea întunecimilor de sôre.

Să ai măcar un amic cât de încreșut, nu-i destăinuierorile tale, dincontră, de poți ascundele ca nici tu să nu le cunosci! (Va urma.)

Loterie.

Mercuri în 13 Maiu 1891.

Brünn: 73 89 87 45 9

Bursa de Viena și Pesta.

Din 11 Maiu 1891

	Viena	B.-Pesta.
Renta de aur ung. de 4 ^o	—	—
Galbin	5.52	5.52
Napoleon	9.34	9.33
100 marce nemțesci	57.62	57.60